

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput X. de studio et virtute orationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

nihilque se
profecturum
cognoscens, ad
Christianos
regreditur.
aa

bb

Ms. patentes

ipsius, Christianis pauperibus vel ecclesiis eroganda. Ipse vero, quia pondus fugiebat pecuniae, et in animo Soldani veræ pietatis non videbat radicem, nullatenus acquievit.

158 Videns etiam, se non proficere in conversione gentis illius, nec suum assequi posse propositum aa, ad partes fidelium, divina revelatione præmonitus, remeavit. Sic itaque Dei ordinante clementia, et sancti Viri promerente virtute, misericorditer et mirabiliter factum est, quod Christi Amicus mortem pro ipso viribus totis exquiret, et tamen nullatenus inveniret; ut et merito non careret optati martyrii, et insigniendus servaretur in posterum privilegio singulari bb. Sic utique factum est, ut ignis ille divinus adhuc perfectius ipsius æstualet in corde, ut post potentius * evaporaret in carne. O vere beatum Virum, cujus caro, etsi tyrannico ferro non cæditur, occisi tamen Agni similitudine non privatur! O, inquam, vere ac plene beatum, cujus animam etsi gladius persecutoris non abstulit, palmam tamen martyrii non amisit!

ANNOTATA.

a *Sequentia usque ad finem hujus numeri omissa sunt in editione Waddingi.*

B b *Lege Psalmum 148, ac luce clarius agnosces, quam inepte et impie quidam heterodoxi sugillare ausi sint sermones S. Francisci, bruta animantia ad Dei laudem exhortantis.*

c *Ex Canticorum cap. 1, v. 12.*

d *In Regula a Waddingo primo loco edita cap. 5 inter jejunia Ordinis præcipitur jejunium ab Epiphania, quando Dominus noster Jesus Christus incepit jejunare, usque ad Pascha. At in altera, qua nunc utuntur Fratres Minores, cap. 5 dicitur: Sanctam vero quadragesimam, quæ incipit ab Epiphania usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto jejunio consecravit, qui voluntarie eam jejunant, benedicti sint a Domino; et qui nolunt, non sint adstricti. Hinc Waddingus ad priorem locum hæc annotavit: In secunda Regula cap. 5 jejunium hoc spontaneum est, nec eo (ad Pascha) usque protenditur, sed tantum per quadraginta dies. De hoc dierum numero videtur hic loqui S. Bonaventura.*

e *In Ms. nostro: Matrem Domini Jesu,*

f *Festum sanctorum apostolorum Petri et Pauli celebratur die 29 Junii; festum assumptionis beatissimæ virginis Mariæ 15 Augusti, diebus quadraginta sex inter hoc et illud intermediis.*

C g *Nimirum usque ad festum Dedicationis S. Michaelis archangeli, quod quadragesimo quinto die post festum Assumptionis sanctissimæ Dei Genitricis, seu die 29 Septembris colitur.*

h *Libet hic paucis advertere, S. Franciscum quinque jejunia quadragesimalia, quorum quodlibet quadraginta dies complectebatur, aut etiam excedebat, quotannis observare soluisse; nam tribus in hoc capite memoratis addenda sunt annum quadragesimale ex præcepto Ecclesiæ observandum, alterumque a festo Omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini in Regula Minorum cap. 5 præscriptum; nullum e tribus prioribus voluit suis esse præscriptum.*

i *Quæ sequuntur usque ad finem hujus numeri, rescidit Waddingus.*

k *Id est, anno Christi 1212, uti ostensum est in Commentario prævio § 15, num. 292, ubi plura de itinere in Syriam frustra tentato leges. De eodem itinere agit Celanensis in Vita prima lib. 1, cap. 7; ubi etiam consule Annotata, hic non repetenda.*

l *Sequentia fere usque ad finem numeri 151 prætermisit Waddingus.*

m *Waddingus, recisis, ut mox monui, præmissis, ita hic pergit: Cum autem illi (navatæ) eum in Italiam portassent, terram perambulare cæpit, et jactato in eam salutis semine, reportabat manipulos fructuosos.*

n *De hoc quoque suscepto versus Africam itinere anno 1215, quod S. Francisci morbus in Hispania*

abrupit, scribit Celanensis in Vitæ primæ lib. 1, cap. 7, et ego pluribus egi in Commentario prævio § 14; quapropter ne actum agam, lectorem ad utrumque locum remitto.

o *Hoc tertium iter, quod in annum Christi 1219 incidit, etiam legitur apud Celanensem in eodem libro 1, cap. 7, quod consule, uti et Commentarium prævium toto § 16 et 17.*

p *Surius pro voce Soldanus, quæ Mahometanorum regem aut principem significat, semper habet Sulthanus, quæ vox ejusdem significationis est.*

q *Loquitur S. Bonaventura de exercitiis Crucesignatorum, qui anno 1219 urbem Damiatam in Ægypto obsidebant, et Saracenorum, qui cum principe suo, Soldano Babylonæ seu Ægypti, haud procul inde sua castra habebant, ut urbi succurrerent. In ista Christianorum castra S. Franciscus tunc advenisse, narrat alia occasione Bonaventura inferius num. 134 et sequenti; et Jacobus de Vitriaco, testis oculatus, cujus testimonium recitavi in Commentario prævio num. 537 et 538.*

r *In Ms. nostro et editione Vaticana: Bizantium; apud Surium et Waddingum: Byzantium. Est autem Byzantium aureus nummus seu moneta quædam imperatorum Constantinopolitanorum, sic dicta a Byzantio, quo nomine Constantinopolis etiam veniebat.*

s *Psalmo 22, v. 4.*

t *Matthæi cap. 10, v. 46. In editione Surii desunt hæc voces: Sicut oves.*

u *Waddingus: Qui tamquam lupi celerius accurrentes ad eos, veluti ad oves, servos Dei feraliter pertractarunt.*

x *Viri Dei etiam legitur in Ms. nostro; at in aliis tribus editionibus omittitur Dei.*

y *Lucæ cap. 21, v. 15.*

z *Videns eum bestia crudelis (Soldanus Ægypti) in conspectu Viri Dei in mansuetudinem conversa, per dies aliquot ipsi sibi et suis Christi fidem prædicantem attentissime audivit, inquit Cardinalis de Vitriaco, laudatus in Commentario prævio num. 537.*

aa *Videlicet martyrium.*

bb *Intelligit sacra stigmata, ut sequitur.*

CAPUT X.

De studio et virtute orationis.

Sentiens Christi servus Franciscus, corpore se peregrinum a Domino, cum jam ad terrena foris desideria per Christi caritatem totus esset insensibilis factus, non foret absque consolatione Dilecti, sine intermissione orans, spiritum Deo contendebat exhibere præsentem. Erat quidem oratio contemplanti solatium, dum supernarum circuitu mansionum, angelorum concivis jam factus, ferventi desiderio quærebat Dilectum, a quo solus eum carnis paries disjungebat. Erat et operanti præsidium, dum in omnibus, quæ agebat, de sua diffidens industria, et de superna pietate confidens, per ipsius instantiam, totum in Domino cogitatum jactabat.

140 Orationis gratiam viro religioso desiderandam super omnia, firmiter asserebat, nullumque credens sine ipsa in Dei prosperari * servitio, modis, quibus poterat, fratres suos ad ejus studium excitabat. Nam ambulans et sedens, intus et foris, laborans et vacans, orationi adeo erat intentus, ut illi videretur, non solum, quicquid erat in eo cordis et corporis, verum etiam operis et temporis, dedicasse. Solitus erat nullam visitationem Spiritus cum negligentia præterire. Siquidem cum offerebatur, sequebatur eam, et quamdiu Dominus concedebat, dulcedine perfruebatur oblata. Cum autem intentus itinere divini Spiritus aliquos sentiret afflatus, sociis præcedentibus, gradum figebat, novamque inspirationem ad fruitionem convertens, gratiam non recipiebat in vacuum.

141 Suspensebatur multoties tanto contempla-

Orationi,
quam facit
maximi,
F

perpetuo et
ubique inten-
tus;
* Ms. prospere
rare

hinc illi frequentes ecstas. qualis accidit Burgum sancti Sepulchri transeunt.

a

b

Ms. propinquaret

In solitariis locis orare solitus a demonibus frustra imperitur.

B

c

d

ibidem divinis gaudet favoribus et in aërem sublevatus conspicitur.

e

C

f

Celestes favores oculere studet, suoque instruit.

g

h

A tionis excessu, ut supra semetipsum raptus, et ultra humanum sensum aliquid sentiens, quid ageretur circa se exterius, ignoraret *a*. Transiens namque semel per Burgum sancti Sepulchri *b*, castrum utique populosum, pro debilitate corporis subvectus asello, obvias habuit turbas, in eum præ devotione ruentes. Tractus autem et detentus ab eis, compressus quoque, ac multipliciter attractatus, insensibilis videbatur ad omnia, et velut exanime corpus, de iis, quæ fiebant circa ipsum, nihil penitus advertabat. Unde cum jam diu transitu castro, turbisque relictis, pervenisset ad quoddam domicilium leprosororum, quasi aliunde rediens, caelestium Contemplator, sollicitè requisivit, quando propinquarent * ad Burgum. Mens quidem ipsius, in caelestibus fixa splendoribus, varietates non senserat locorum, nec temporum, nec occurrentium personarum. Quod ipsi accidisse frequentius, sociorum ejus experientia multiplex comprobavit.

142 Et quia in oratione perceperat, Sancti Spiritus desideratam præsentiam tanto familiarius se offerre precantibus, quanto plus invenit elongatos a strepitu mundanorum, ideo loca solitaria quærens, ad solitudines et ecclesias derelictas oraturus nocte pergebat, ubi demonum pugnas horribiles frequenter sustinuit, qui secum sensibilibus confligentes, nitebantur ipsum ab orationis studio perturbare. Ipse vero armis munitis caelestibus, quanto vehementius impetebatur ab hostibus, tanto fortior in virtute, et ferventior reddebatur in prece *c*, fidenter dicens ad Christum: « Sub umbra alarum » tuarum protege me a facie impiorum, qui me » afflixerunt *d*. » Ad demones autem: Facite, quicquid in me valetis, maligni spiritus, et fallaces; non enim potestis, nisi quantum vos manus superna relaxat, et ego ad perferendum omnia, quæ illa infligenda decreverit, cum omni jucunditate paratus assisto: quam mentis constantiam superbi demones non ferentes abscedebant confusi.

143 Vir autem Dei, solitarius remanens et pacatus, memora replebat gemitibus, loca spargebat lacrymis, pectora manu tundeat, et quasi occultius secretarium nactus, confabulabatur cum Domino suo. Ibi respondebat Judici, ibi supplicabat Patri, ibi colloquebatur Amico. Ibi quoque a fratribus ipsum pie observantibus aliquoties auditus est clamoris *e* gemitibus apud divinam pro peccatoribus interpellare clementiam, deplorare etiam alta voce, quasi coram se positam, Dominicam passionem. Ibi visus est nocte orans, manibus ad modum crucis protensis, toto corpore sublevatus a terra, et nubecula quadam fulgente circumdatus, ut illustrationis mirabilis intra mentem mira circa corpus perlustratio testis esset. Ibi etiam, sicut certis est comprobatum iudiciis, incerta sibi et occulta divinæ Sapientiæ pandebantur; quamvis illa non vulgaret exterius, nisi quantum Christi urgebat caritas, et proximorum utilitas exigebat. Dicebat enim: Levi mercede rem impretiabilem contingit amitti, et illum, qui dedit, ad non dandum iterum facile provocari *f*.

144 Quando a privatis redibat orationibus, quibus pene in virum alterum mutabatur, summopere studebat conformare se cæteris, ne forte, quod foris ostenderet, aura favoris intus a mercede evacuetur. Cum in publico subito afficeretur visitatus a Domino, semper aliquid objiciebat astantibus, ne Sponsi familiares contactus *g* forinsecus vulgarentur. Exsecrationes, gemitus, duos anhelitus, extrinsecos nutus, orans inter fratres devitabat omnino; sive quia diligebat secretum, sive quia ad interiora reintrans, totus ferebatur in Deum. Sæpe *h* talia familiaribus dixit: Quando Servus Dei orans visitatur divinitus, dicere debet: Istam consolationem mihi peccatori et indigno de cælo misisti, Domine, et ego illam tuæ committo custodiæ; quia thesauri tui me sentio esse latronem. Cum autem ab oratione revertitur, sic debet se pauperulum et peccatorem ostendere, ac si nullam sit novam gratiam consecutus.

Octobris Tomus II.

145 Orante autem Viro Dei in loco de Portiuncula, contigit, assinatam episcopum venire ad eum, ut erat solitus, visitandum *. Qui mox, ut locum fuit ingressus, ad cellam, in qua Christi Servus orabat, plus debito fidenter accessit: pulsatoque ostiolo, intraturum se ingerens, dum caput immisit, Sanctumque orantem conspexit, repentino timore concussus, obrigescentibus membris, etiam loquelam amisit; subitoque voluntate divina per vim foras propulsus, retrogrado pede procul abductus est. Stupefactus episcopum, ad fratres festinavit, ut potuit, Deoque sibi restituentem loquelam, primo verbo confessus est culpam.

146 Contigit *i* tempore quodam, abbatem monasterii sancti Justini de episcopatu Perusii, obviam Famulo Christi. Quo viso, abbas devotus celeriter de equo descendit, ut et Viro Dei reverentiam faceret, et de salute animæ aliqua cum ipso conferret. Tandem habita collatione suavi, abbas abscedens, orari pro se, humiliter petiit. Cui Vir Deo carus respondit: Orabo libenter. Parum itaque discedente abbate, dixit fidelis Franciscus ad socium: Expecta, frater, modicum; quia debitum volo solvere, quod promisi. Orante autem * illo, subito abbas insolitum calorem et dulcedinem hactenus inexpertam sensit in spiritu: ita quod in excessu mentis effectus totus a seipso in Deum defecit. Parva morula substitit, et in se reversus, virtutem orationis sancti Francisci cognovit. Majore proinde circa Ordinem semper amore flagravit, multisque factum pro miraculo retulit.

147 Solitus erat * Vir sanctus Horas canonicas non minus timorate Deo persolvere, quam devote. Nam licet oculorum, stomachi, splenis et hepatis ægritudine laboraret, nolebat tamen muro vel parieti inhaerere, dum psalleret; sed Horas semper erectus, et sine caputio *, non gyrovagis oculis, nec cum aliqua synopa *k* persolvebat. Si quando esset in itinere constitutus, fugebat tunc temporis gressum, hujusmodi consuetudinem reverentem et sacram propter pluviarum inundantiam non omitens. Dicebat enim: Si quiete comedit corpus cibum suum, futurum cum ipso vermium esca; cum quanta pace et tranquillitate accipere debet anima cibum vitæ *l*? Graviter etiam se putabat offendere, si quando orationi deditus, vanis phantasmatibus interius vagaretur. Cum aliquid tale accideret, non parcebat confessioni, quin illud protinus expiaret. Hoc studium sic in usum converterat, ut rarissime muscas hujusmodi pateretur.

148 Fecerat in Quadragesima quadam vasculum unum, ut minutias temporis, ne omnino exciderent, occuparet. Quod cum dicenti Tertiam in memoriam veniens paululum ipsius animum distraxisset, motus fervore spiritus vasculum igne consumpsit, dicens: Sacrificabo illud Domino, cujus sacrificium impedivit *m*. Psalmos cum tanta mentis et spiritus attentione dicebat, quasi Deum præsentem haberet; et cum nomen Domini in eis occurreret, præ suavitatis dulcedine labia sua lingere videbatur. Ipsum quoque Domini nomen, non solum cogitatum, verum etiam prolatum et scriptum, reverentia volens honorare præcipua, fratribus persuasit aliquando, ut omnes schedulas scriptas, ubicunque repertas, colligerent, mundoque loco reponerent, ne forte sacrum illud nomen ibi scriptum, contingeret, conculcari *n*. Nomen autem Jesu cum exprimeret vel audiret, jubilo quodam repletus interius, totus videbatur exterius alterari, ac si mellifluus sapor gustum, vel harmonicus *o* sonus ipsius immutasset auditum.

149 Contigit autem anno tertio ante obitum suum, ut memoriam nativitatis pueri Jesu, ad devotionem excitandam, apud castrum Græcii disponeret agere, cum quanto majori solemnitate valeret *o*. Ne vero hoc levitati posset adscribi *p*, a summo Pontifice petita et obtenta licentia, fecit præparari præsepium, apportari fenem, bovem et asinum ad locum adduci. Advocantur fratres, adveniunt populi, personat silva voces, et venerabilis

AUCTORE S. BONAVENTURA. Assisiensis episcopus, ad orantem temerè ingressus, divinitus repellitur: Ms. et Wadd. ad visitandum

quidam abbas mirabilem titulum orationis vim experitur.

Ms. namque

Horas canonicas ubique reverenter persolvit; evagationes mentis expiavit. Wadd. solubat al. caputio

et vindicat: nomen Domini eximie veneratur, eoque suaviter afficitur.

m

n

al. harmonicus

Christi diem natalem peculiariter sollempnitate celebrat.

o p

AUCTORE
S. BONAVEN-
TURA.

q

bilis illa nox luminibus copiosis et claris, laudibusque sonoris et consonis, et q splendens efficitur et solennis. Stabat Vir Dei coram præsepio, pietate repletus, respersus lachrymis, et gaudio superfusus. Celebrantur Missarum solennia super præsepio, levita Christi Francisco sacrum Euangelium decantante. Prædicat deinde populo circumstanti de nativitate Regis pauperis, quem cum nominare vellet, PUERUM DE BETHLEHEM præ amoris teneritudine nuncupabat.

et puerum Je-
sum amplecti
conspicitur :
factum mira-
cula confirma-
runt.

r

Ms. quidem,
Waddingiana
equidem

130 Miles autem quidam virtuosus et verax, qui, propter Christi amorem seculari relicta militia, Viro Dei magna fuit familiaritate conjunctus, dominus Joannes de Gracioso, se vidisse, asseruit, puerulum quandam valde formosum in illo præsepio dormientem; quem beatus pater Franciscus ambobus complexans brachiis, excitare videbatur a somno. Hanc siquidem devoti militis visionem non solum videntis sanctitas credibilem facit, sed et designata veritas comprobatur, et miracula subsequuta confirmant. Nam exemplum Francisci consideratum a mundo, excitativum est cordium, in fide Christi torpentium; fœnum præsepium, reservatum a populo, mirabiliter sanativum fuit brutorum languentium, et aliarum repulsivum pestium diversarum s, glorificante Deo per omnia Servum suum, sanctæque orationis efficaciam evidentibus miraculorum prodigiis demonstrante.

ANNOTATA.

a *Sequentia usque ad voces, Mens quidem ejus ommissa sunt in editione Waddingiana.*

b *Burgum S. Sepulchri, Italici Borgo di S. Sepolcro, nunc civitas Umbriæ est prope Tiberim in limite Hetruriae, olim ditionis Pontificiæ, sed nunc dudum Magni ducis, et sæculo XVI a Leone X Papa episcopatu illustrata.*

c *Reliqua usque ad voces Quam mentis constantiam non habet Waddingiana.*

d *Psalmi 16, v. 8 et 9.*

e *Ms. nostrum, editiones Vaticana et Waddingiana: clamorosis.*

f *Hæc ultima periodus prætermissa est apud Waddingum.*

g *Monet hic in margine Sedulio, alibi legi attractus, uti etiam legit Waddingus.*

h *Hæc usque ad finem hujus numeri rescidit Waddingus.*

i *Sequentia usque ad finem hujus numeri prætermisit Waddingus.*

k *Id est, sine interruptione.*

l *Hæc quoque periodus non est in editione Waddingiana.*

C m *Præmissa ab initio hujus numeri omisit Waddingus.*

n *Hæc etiam leguntur in Vita primæ lib. 1, cap. 10, ubi vide Annotata ad lit. d.*

o *Contigerunt hæc anno Christi 1225. Consule etiam Vitam primam lib. 1, cap. 10 et Annotata ibidem.*

p *In Ms. nostro desunt ista: Ne vero hoc levitati posset adscribi.*

q *Vocem et non habent editiones Vaticana et Waddingiana; at Sedulio consonant Ms. noster codex et Surius.*

r *Is ipse, qui, petente S. Francisco, omnia ad hanc sollemnitate paraverat, ut habemus ex Vita prima, lib. 1, cap. 10, num. 84.*

s *Consentit Celanensis in Vita prima, loco mox laudato, num. 87; sed addit, ob rei gestæ memoriam in eodem loco ecclesiam fuisse exstructam.*

CAPUT XI.

De intelligentia Scripturarum, et spiritu prophetiæ.

Dicivitis il-
lustratus sa-
cras Scriptu-
ras intelligit.

Ad tantam autem mentis serenitatem indefessum orationis studium cum continua exercitatione virtutum Virum Dei perduxerat, ut, quamvis non

habuerit sacrarum Litterarum peritiam per doctrinam, æternæ tamen lucis irradiatus fulgoribus Scripturarum profunda miro intellectus scrutaretur acumine. Penetrabat enim ab omni labe purum ingenium mysteriorum abscondita; et ubi magistralis scientia foris stat, affectus introibat Amanitis. Legebat quandoque in libris sacris, et, quod animo semel iniecerat, tenaciter imprimebat memoriæ: quia non frustra mentalis attentionis percipiebat auditu, quod continuæ devotionis ruminebat affectu.

132 Quærentibus aliquando fratribus, utrum sibi placeret, quod litterati, jam recepti ad Ordinem, intenderent studio sacræ Scripturæ, respondit: Mihi quidem placet; dum tamen exemplo Christi, qui magis orasse legitur, quam legisse, orationis studium non omittant: nec tantum studeant, ut sciant, qualiter debeant loqui, sed ut audita faciant, et cum fecerint, aliis facienda proponant. Volo, inquit, fratres meos discipulos Evangelicos esse, sicque in notitia veritatis proficere, quod in simplicitatis puritate concrescant, ut simplicitatem columbinam a prudentia serpentina non separent, quas Magister eximius ore suo benedicto conjunxit a.

135 Interrogatus Senis a quodam religioso viro, Theologiæ sacræ doctore, de quibusdam quæstionibus difficilibus intellectu, tanta claritate doctrinæ divinæ sapientiæ patefaciebat arcana, ut vehementer stuperet vir ille peritus, et cum admiratione referret: Vere Theologia sancti Patris istius, puritate et contemplatione, tanquam alis in altum subvecta, est aquila volans; nostra vero scientia ventre graditur super terram. Licet enim esset imperitus sermone, scientia tamen plenus enodabat dubia quæstionum, et abscondita producebat in lucem. Nec absolum, si Vir sanctus Scripturarum a Deo intellectum acceperat, cum per imitationem Christi perfectam veritatem ipsarum descriptam gestaret in opere, et per Sancti Spiritus unionem plenariam doctorem earum apud se haberet in corde.

134 Adeo etiam in ipso claruit spiritus prophetiæ, ut et prævideret futura, et cordium conduceret occulta; absentia quoque velut præsentia cerneret, et se præsentem absentibus mirabiliter exhiberet. Tempore namque, quo Damiatum Christianorum obsidebat exercitus, aderat Vir Dei, non armis, sed fide munitus b. Cum igitur die belli Christiani pararentur ad pugnam, hoc audito, Christi Servus vehementer ingemuit, dixitque socio suo c: Si belli fuerit attentatus congressus, ostendit mihi Dominus, non prospere cedere Christianis. Verum, si hoc dixerò, fatuus reputabor: F si tacuero, conscientiam non evadam. Quid igitur tibi videtur? Respondit socius ejus, dicens: Frater, pro minimo tibi sit, ut ab hominibus judicaris; quia non modo incipis fatuus reputari. Exonera conscientiam tuam, et Deum magis time, quam homines.

135 Quo audito, exsiliens Christi Præco, salutaribus monitis Christianos aggreditur; prohibet bellum, denunciatur casum. Fit veritas in fabulam; induraverunt cor suum, et noluerunt reverti. Igitur committitur et bellatur, totaque in fugam vertitur militia Christiana, finem belli opprobrium regerens, non triumphum d. Tanta vero strage Christianorum imminutus est numerus, ut circa sex milia fuerint inter mortuos et captivos. In quo evidenter innotuit, quod spernenda non erat sapientia Pauperis, cum anima viri iusti enunciet e aliquando vera, quam septem circumspectores, sedentes in excelso ad speculandum.

136 Alio quoque tempore, cum post reversionem ipsius de ultra mare, Celanum f prædicaturus accederet, miles q quidam supplici cum devotione cum instantia magna invitavit ad prandium. Venit itaque ad militis domum, omnisque familia pauperum hospitum exsultavit ingressu. Ante vero quam cibum sumerent, juxta solitum morem Vir mente devotus offerens Deo preces et laudes, oculis stabat elevatis

quarum stu-
dium vult cum
oratione et
simplicitate
conjugi:

* Vatic. tamen

a
difficiles quæ-
stiones solvit.

E

Exercitus
Christiano
apud Damia-
tam prædicat
stragem, si
pugnet,

b

c
al. ingressus

F

isque, spreto
Sancti monito,
cæditur.

* al. Iur

d

e

Invitatus ad
prandium,
hospiti suo
proximam
mortem præ-
dicit,

f

g

elevatis